

Hindi Mahavidyalaya
(Autonomous)
Nallakunta, Hyderabad
NAAC RE-ACCREDITED

B.O.S.

Department of Sanskrit
Second Language
Degree III Year

2022-23

* * *

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad
(Autonomous)
Affiliated to Osmania University
Department of Sanskrit

COMPOSITION OF THE BOARD OF STUDIES

1. Chairperson:
Smt. T. Padma, Department of Sanskrit
Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad.
Ph: 9849025929

T. Padma

2. S. Nandini,
Department of Sanskrit
Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad.
Ph: 6281239986

S. Nandini

3. University Nominee:
Dr. Vidyanand Arya
Bos & Head of Department
Arts College, Osmania University, Hyderabad- 07

Dr. Vidyanand Arya

H B A D
Department of Sanskrit
Osmania University
HYDERABAD-7.

4. MEMBERS OF BOS
Dr. K. Venkateshwarlu
Department of Sanskrit
Govt. Degree College for Women,
Begumpet, Hyderabad.

Dr. K. Venkateshwarlu

5. Dr. N. Shashidhar
Asst. Prof. in Sanskrit
Vignana Jyothi Institute of Arts and Sciences
West Maredpally, Secunderabad.
Ph: 9885343309

Dr. N. Shashidhar

6. Principal
Dr. Avinash Jaiswal
Hindi Mahavidyalaya
(Autonomous)

Dr. Avinash Jaiswal

PRINCIPAL
HINDI MAHA VIDYALAYA
(AUTONOMOUS)
Arts, Commerce & Science
Nallakunta, Hyderabad-44.

Hindi Mahavidyalaya, Nallakunta, Hyderabad

(Autonomous)

Panel of Examiners

Sanskrit (Second Language)

Degree III Year

UG Semester V & VI

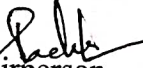
Name of the paper Setters	Address	Phone No.
---------------------------	---------	-----------

1. Dr. K. Venkateshwarlu	Head of Department Govt. Degree College for Women, Begumpet, Hyderabad.	9949651169
--------------------------	---	------------

2. Dr. N. Shashidhar	Asst. Prof. in Sanskrit Vignana Jyothi Institute of Arts and Sciences West Maredpally, Secundarabad.	9885343309
----------------------	--	------------

3. Dr. Amarnatha Sharma	Department of Sanskrit Sardar patel College Secundarabad.	9848290193
-------------------------	---	------------

4. Dr. Varalaxmi	Department of Sanskrit Koti Women's College Hyderabad	9550056466
------------------	---	------------

Chairperson

Board of Studies

T. Padama

Head of Department

O.U. Nominee

Bos & Head of Department

Dr. Vidyanand Arya

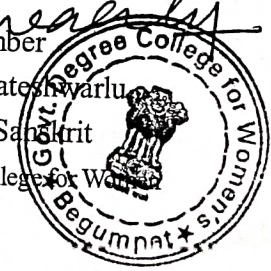
Dept. of Sanskrit

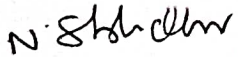
Member

Dr. K. Venkateshwarlu

Dept. of Sanskrit

Govt. Degree College for Women

Dr. N. Shashidhar

Asst. Prof. in Sanskrit

V.J.I.T.

West Maredpally, Sec.

Principal

Hindi Mahavidyalaya

Dr. Avinash jaiswal

(Autnomous)

PRINCIPAL

HINDI MAHA VIDYALAYA

(AUTONOMOUS)

Arts, Commerce & Science

Nallakunta, Hyderabad-44.

HINDI MAHAVIDYALAYA

(Autonomous & NAAC- Reaccredited)
Nallakunta, Hyderabad-44

UG III YEAR SEMESTER – V 2022 -23, Subject: Second language Sanskrit

No. of Credits : 3

No. of classes per week:

Unit-1

1. Madhuropadesha (Ganga devi)
2. Alankaarah (6)
3. Karnabharam (Bhasa)

UNIT -2

1. Shishyaanushasanam (Tattiriyopanishad)
2. Brahmashaktirgareeyasi (Kenopanishad)

Unit-3

1. Mahakavi Shastrakaravibhagah (6)
2. Samskruta Sambhaashananbhyasa

Unit-1

1. मधुरोपदेशः (गङ्गादेवी)
2. अलङ्काराः (6)
3. कर्णभारम्

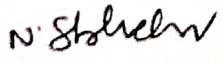
Unit-2

1. शिष्यानुशासनम् (तैत्तिरीयोपनिषद्)
2. ब्रह्मशक्तिर्गरीयसी (केनोपनिषद्)

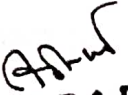
Unit-3

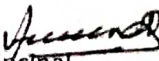
1. महाकविशास्त्रकारविभागः I (6)
2. संस्कृतसम्भाषणाभ्यासः |

Chairperson
Board of Studies
T. Padma
Head of the Department

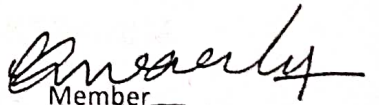

Member
Dr. N. Shashidhar
Department of Sanskrit
VJIA

O.U. Nominating Authority
Bos & Head of the Department
Dr. Vidyananda
Department of Sanskrit
HYDERABAD-7.

Principal
Hindi Mahavidyalaya
Dr. Avinash Jaiswal
(Autonomous)

**PRINCIPAL
HINDI MAHA VIDYALAYA
(AUTONOMOUS)**

Member
Dr. K. Venkatesh
Department of Sanskrit
Govt. Degree College for women
Begumpet

HINDI MAHAVIDYALAYA

(Autonomous & NAAC- Reaccredited)

Nallakunta, Hyderabad-44

UG III YEAR SEMESTER – V 2022 -23

Subject: Second language Sanskrit

Time: 2 ½ Hours

Maximum Marks:70

Section -A

षण्णाम् प्रश्नानां समाधानानि लिखत। सर्वे प्रश्नाः समानाङ्काः। 6x5=30M

1. Poet introduction of कर्णभारम् or introduction of कर्णभारम् ।
2. Annotation - from ब्रह्मशक्तिर्गरीयसी।
3. Annotation - from शिष्यानुशासनम्।
4. Annotation - from मधुरोपदेशः।
5. A short Answer from महाकविशास्त्रकारविभागः।
6. Description of अलङ्कारः।
7. Shloka translation from कर्णभारम्।
8. Description of अलङ्कारः।

Section -B

सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः । सर्वे समानाङ्काः।

4X10=40M

- 9.Explain any one shloka word to word meanings out of 2- from मधुरोपदेशः ।
10. Write an essay any one of the following
a) शिष्यानुशासनम् b) ब्रह्मशक्तिर्गरीयसी ।

11.Explain any two अलङ्काराः out of 4

उपमा, अनन्वयः, प्रतिवस्तूपमा, दीपकम्, अप्रस्तुतप्रशंसा, दृष्टान्तः

12. Write a brief notes of any two महाकविशास्त्रकारविभागः। out of four.

Reference books:

1. सारस्वती सुषमा-3 Prescribed book from department of Sanskrit, Osmania University.
2. कर्णभारम् -Krishnadas Acadanmy - Varanasi-1980

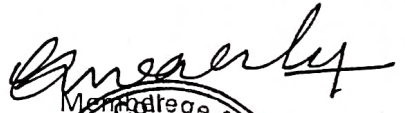

Chairperson

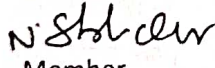
Board of Studies

T.Padma

Head of the Department

O.U. Nominee
Bos & Head of the Department
Dr. Vidyanand
Department of Sanskrit
Osmania University
HYDERABAD-7

Member
Dr. K. Venkataeshwar
Department of Sanskrit
Govt. Degree College for women
Begumpet

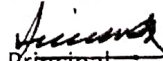

Member

Dr.N.Shashidhar

Department of Sanskrit

VJIAS, Secunderabad

Principal

Hindi Mahavidyalaya

Dr.Avinash Jaiswal

(Autonomous)

PRINCIPAL
HINDI MAHA VIDYALAYA
(AUTONOMOUS)
Arts, Commerce & Science
Mallakunta, Hyderabad-1.

HINDI MAHAVIDYALAYA

(Autonomous & NAAC- Reaccredited)

Nallakunta, Hyderabad-44

UG III YEAR SEMESTER – V 2022 -23

Internal Assessment model Question paper

Subject: Second language Sanskrit

Time: 30minutes

Maximum Marks:20

1) अधोनिर्दिष्टेषु समुचित समाधानपदं चिनुत।

1) मधुरोपदेशस्य रचयिता?

अ)राणी आ)गङ्गादेवी इ)कालिदासः ()

2) प्रथम वेदः ?

अ)ऋग्वेदः आ)यजुर्वेदः इ)सामवेदः ()

3) गानयुक्त वेदः।

अ)सामवेदः आ)यजुर्वेदः इ)ऋग्वेदः ()

4)प्रति वेदे कति भागाः सन्ति।

अ) चत्वारि आ)त्रीणि इ)एकः ()

5)शिष्यानुशासने गुरुः शिष्यान् किम् बोधयति।

अ)नियमान् आ)पाठः इ)वेदाः ()

6) वेदान्तस्य अपरं नाम ।

अ)पुराणम् आ) श्रुतिः इ)उपनिषद् ()

7) यजुर्वेदः कति विधा।

अ) चतुर्विधा आ) त्रिधा इ)द्विधा- ()

8) वेदस्य अपरं नाम ।

अ)उपनिषद् आ) श्रुतिः इ)पुराणम् ()

9)पाणिनि कः।

अ)पुराणवेत्तः आ)वैयाकरणवेत्तः इ) साहित्यवेत्तः ()

10) संस्कृतवाङ्मये कति विद्याः सन्ति।

अ)10 आ) 18 इ) 64 ()

11)वेदाः कति?

अ) चत्वारि आ)त्रीणि इ)एकः ()

12) प्रथम वेदः ?

अ) ऋग्वेदः आ) यजुर्वेदः इ) सामवेदः ()

13) मधुरोपदेशे राजा कः।

अ) मादन्नः आ) वीरकम्परायः इ) हरिहरायः ()

14) पाणिनेः मित्रः ।

अ) भरतमुनिः आ) वररुचिः इ) कालिदासः ()

15) अर्थशास्त्रे कति अध्यायाः सन्ति।

अ) 10 आ) 18 इ) 17 ()

16) अर्थशास्त्रे आहत्य कति श्लोकाः सन्ति।

अ) 340 आ) 350 18 इ) 500 ()

17) अलङ्कार शास्त्रस्य आदिम ग्रन्थः ।

अ) नाट्यशास्त्रम् आ) यजुर्वेदः इ) सामवेदः ()

18) नाट्यशास्त्रम् केन लिखितम्।

अ) भरतमुनिना आ) गङ्गादेव्याः इ) कालिदासेन ()

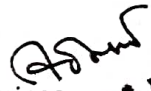
19) भरतस्य नाट्यशास्त्रे कति अध्यायाः सन्ति।

अ) 10 आ) 18 इ) 36 ()

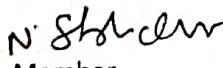
20) भारविना विरचित ग्रन्थः।

अ) नाट्यशास्त्रम् आ) रघुवंशम् इ) किरार्तार्जुनीयम् ()

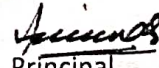

Chairperson
Board of Studies
T. Padma
Head of the Department

O.U. Nominee
Bos & Head of the Department
Dr. Vidyanarayanan
Department of Sanskrit
Osmania University
HYDERABAD-1

Member
Dr. K. Venkatareshwaru
Department of Sanskrit
Govt. Degree College for women
Begumpet

Member
Dr. N. Shashidhar
Department of Sanskrit
VJIAS, Secunderabad

Principal
Hindi Mahavidyalaya
Dr. Avinash Jaiswal
(Autonomous)

PRINCIPAL
HINDI MAHA VIDYALAYA
(AUTONOMOUS)
Arts, Commerce & Science
Hyderabad-44.

DEPARTMENT OF SANSKRIT

Hindi Mahavidyalaya)Nallakunta, Hyderabad-44
(Autonomous)

Second Language All Groups –VI semester syllabus 2022-2023

No. of Credits : 3

No. of Classes per week ::

Unit-1

1. Avantu Bharataprajah Swatantrabharaprabhaam
(Sribhasyam Vijayasarathi)
2. Alankarah (6)
3. Brthuhari Shubhashitani

Unit-2

1. Dakarakatha (Bruhadaranyakopanishad)
2. Nachiketopakyanam (Katopanishad)

Unit-3

Mahakavi Shastrakaravibhagah(6)
Samskruta Sambhaashanabhyasa

Unit-1

1. अवन्तु भारतप्रजाः स्वतन्त्रभारतप्रभाम्
2. अलङ्काराः(6)
3. भर्तृहरिसुभाषितानि(1-10)

Unit-2

1. दकारकथा (बृहदारण्यकोपनिषद्)
2. नचिकेतोपाख्यानम् (कठोपनिषद्)

Unit-3

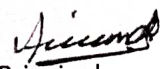
1. महाकविशास्त्रकारविभागः I (6)
2. संस्कृतसम्भाषणाभ्यासः |

Chairperson
Board of Studies
T. Padma
Head of the Department

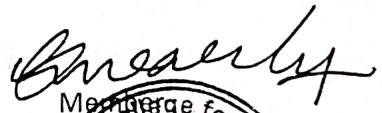

Member
Dr. N. Shashidhar
Department of Sanskrit
VJIAS, Secunderabad

O.U. Nominee
Bos & Head of the Department
Dr. Vidyananda Arya
Department of Sanskrit
Osmania University
HYDERABAD-7.

Principal
Hindi Mahavidyalaya
Dr. Avinash Jaiswal
(Autonomous)

PRINCIPAL
HINDI MAHA VIDYALAYA
(AUTONOMOUS)
Arts, Commerce & Science
Nallakunta, Hyderabad-44

Member
Dr. K. Venkataeswarar
Department of Sanskrit
Govt. Degree College for women
Begumpat

HINDI MAHAVIDYALAYA

(Autonomous & NAAC- Reaccredited)

Nallakunta, Hyderabad-44

UG III YEAR SEMESTER – VI 2022 -23

Subject: Second language Sanskrit

Time: 2 ½ Hours

Maximum Marks:70

Section -A

षणांप्रश्नानां समाधानानि लिखत।सर्वे प्रश्नाः समानाङ्काः। 6x5=30M

1. Poet introduction of भर्तृहरि or introduction of सुभाषितानि ।
2. Annotation - from दकारकथा ।
3. Annotation - from नचिकेतोपाख्यानम्]
4. Annotation - from अवन्तु भारतप्रजाः स्वतन्त्रभारतप्रभाम् ।
5. A short Answer from महाकविशास्त्रकारविभागः।
6. Description of अलङ्कारः।
7. Shloka translation from भर्तृहरिसुभाषितानि (नीतिशतके- सुजनपद्धति first 1-10 shlokas)
8. Description of अलङ्कारः।

Section -B

सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः । सर्वे समानाङ्काः।

4X10=40M

9.Explain any one shloka word to word meanings out of 2- from

अवन्तु भारतप्रजाः स्वतन्त्रभारतप्रभाम्

10. Write an essay any one of the following

a) नचिकेतोपाख्यानम् b) दकारकथा

11. Explain any two अलङ्कार: out of 4

(उपमेयोपमा, अर्थान्तरन्यासः, काव्यलिङ्गम्, विनोक्तिः, निदर्शना, विशेषोक्तिः)

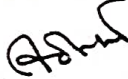
12. Write a brief notes of any two महाकविशास्त्रकारविभाग: out of four.

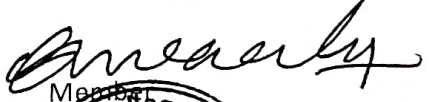
(आर्यभटः, भास्कराचार्यः, कणादः, शंकराचार्यः, भासः, हर्षवर्धनः)

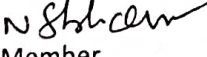
Reference books:

1. सारस्वती सुषमा-3 Prescribed book from department of Sanskrit ,Osmania University
2. भर्तृहरिसुभाषितानि - 1. भर्तृहरिसुभाषितानि- चौखम्बा पुस्तकालय- वारणासी
3. భర్తుహరి సుభాషితములు - శ్రీ వేంకటేశ్వర బుక్ డిపో - విజయవాడ
4. భర్తుహరి సుభాషిత రత్నావళి- ఏనుగు లక్ష్మణ కవి-జెపి పబ్లికేషన్స్ - హైదరాబాద్

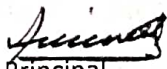

Chairperson
Board of Studies
T. Padma
Head of the Department

O.U. Nominee
Bos & Head of the Department
Dr. Vidyananda Arya
Department of Sanskrit
Osmania University
HYDERABAD-7.

Member
Dr. K. Venkataeshwari
Department of Sanskrit
Govt. Degree College for women
Begumpet

Member
Dr. N. Shashidhar
Department of Sanskrit
VJIAS, Secunderabad

Principal
Hindi Mahavidyalaya
Dr. Avinash Jaiswal
(Autonomous)

PRINCIPAL
HINDI MAHA VIDYALAYA
(AUTONOMOUS)
Arts, Commerce & Science
Hyderabad-44.

HINDI MAHAVIDYALAYA

(Autonomous & NAAC- Reaccredited)

Nallakunta, Hyderabad-44

UG III YEAR SEMESTER – VI 2022 -23

Internal Assessment model Question paper

Subject: Second language Sanskrit

Time: 30minutes

Maximum Marks:20

1) अधोनिर्दिष्टेषु समुचित समाधानपदं चिनुत।

- 1) 'अवन्तु भारतप्रजाः स्वतन्त्रभारतप्रभाम्' इति पाठ्यांशस्य कर्ता कः ।
अ) श्रीभाष्यं विजयसारथिः आ) कालिदासः इ) पुल्लेलश्रीरामचन्द्रः ()
- 2) 'नास्ति असाध्यं प्रत्नवताम्' इति वाक्यं कस्य विश्वसिमि
अ) श्रीभाष्यं विजयसारथिः आ) कालिदासः इ) पुल्लेलश्रीरामचन्द्रः ()
- 3) भास्कराचार्यः कस्मिन् शास्त्रे निष्णातः।
अ) गणितशास्त्रे आ) ज्योतिषशास्त्रे इ) तर्कशास्त्रे ()
- 4) आर्यभटः कस्मिन् शास्त्रे निष्णातः।
अ) ज्योतिषशास्त्रे आ) गणितशास्त्रे इ) तर्कशास्त्रे ()
- 5) कणादः कस्मिन् शास्त्रे निष्णातः।
अ) तर्कशास्त्रे आ) गणितशास्त्रे इ) ज्योतिषशास्त्रे ()
- 6) धर्मो अर्थ इव पूर्णश्रीः अर्थो धर्मा इव त्वयी- अलङ्कारस्य नाम
अ) अनन्वयः आ) उपमेयोपमा इ) उपमा ()
- 7) हनूमानब्धिमतरत् दुष्करं किं महात्मनाम्- अलङ्कारस्य नाम
अ) उपमेयोपमा आ) अर्थान्तरन्यासः इ) उपमा ()
- 8) जितोऽस्मि मन्द कन्दर्प मच्चितोऽस्ति त्रिलोचनः - अलङ्कारस्य नाम
अ) उपमेयोपमा आ) काव्यलिङ्गम् इ) उपमा ()
- 9) विद्या हृद्यापि साऽवद्या विना विनयमम्पदम् - अलङ्कारस्य नाम
अ) काव्यलिङ्गम् आ) उपमेयोपमा इ) विनोक्तिः ()
- 10) नमन्तमपि धीमन्तं न लङ्घयति कश्चन - अलङ्कारस्य नाम
अ) काव्यलिङ्गम् आ) विनोक्तिः इ) विशेषोक्तिः ()
- 11) कणादः जन्मस्थलः
अ) भीजापुरम् आ) कुसुमपुरम् इ) प्रभासः ()

12) कणादस्य वादः -

अ) तर्कशास्त्रम् आ) ज्योतिषशास्त्रम् इ) परमाणुः ()

13) शंकराचार्यस्य जन्मस्थलम् ।

अ) भीजापुरम् आ) प्रभासः इ) कालडि ()

14) लीलावती कस्य पुत्री।

अ) कणादस्य आ) आर्यभट्टस्य इ) भास्कराचार्यस्य ()

15) आर्यभट्टस्य पुस्तकं नाम ।

अ) तर्कशास्त्रम् आ) आर्यभटीयम् इ) गणितशास्त्रम् ()

16) आर्यभट्टस्य जन्मस्थलम् ।

अ) भीजापुरम् आ) कुसुमपुरम् इ) प्रभासः ()

17) आर्यभट्टस्य कालः ।

अ) 4 शताब्दी आ) 5 शताब्दी इ) 6 शताब्दी ()

18) भास्कराचार्यस्य पुस्तकस्य नाम ।

अ) तर्कशास्त्रम् आ) आर्यभटीयम् इ) सिद्धान्तशिरोमणि ()

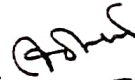
19) भास्कराचार्यस्य पितुः नाम।

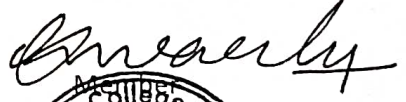
अ) कणादः आ) आर्यभट्टः इ) महेश्वरः ()

20) भास्कराचार्यस्य आचार्यः।

अ) महेश्वरः आ) आर्यभट्टः इ) कणादः ()

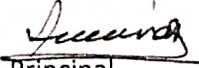

Chairperson
Board of Studies
T.Padma
Head of the Department

O.U. Nominee
Bos & Head of the Department
Dr. Vidyanandini
Department of Sanskrit
Osmania University
HYDERABAD-7

Dr. Venkatacharyulu
Department of Sanskrit
Govt Degree College for women
Begumpet

Member
Dr. N. Shashidhar
Department of Sanskrit
VJIAS, Secunderabad

Principal
Hindi Mahavidyalaya
Dr. Avinash Jaiswal
(Autonomous)

PRINCIPAL
HINDI MAHA VIDYALAYA
(AUTONOMOUS)
Arts, Commerce & Science
Mallakunta, Hyderabad-44